

Політичні науки

УДК 94"1900/1986"

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.21824175>

**Мауріліо Коппіні – консул Італії в окупованій Одесі (1942-1944 рр.):
діяльність та основні віхи біографії**

Біліченко Лідія Сергіївна,

магістр історії,

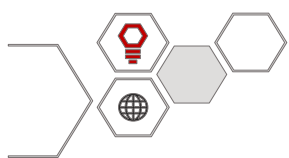
випускник Чорноморського національного

університету ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна,

<https://orcid.org/0009-0000-9204-8295>

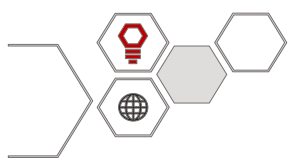
Прийнято: 12.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація. У статті досліджується діяльність відомого італійського дипломата Мауріліо Коппіні в Одесі протягом 1942-1944 рр. З'ясовано основні віхи його біографії. Так, Коппіні народився у 1900 у Флоренції. Розпочавши свою кар'єру в 1925 р., він служив у Москві, Белграді, Гельсінкі та Мюнхені, де отримав чудову дипломатичну підготовку. Зокрема, у 1926 р. його направили до Москви. З 1928 р. по 1931 р. він перебував у Харкові. З 1931 р. по 1932 р. Мауріліо Коппіні працював у Белграді. З 1933 р. по 1934 р. він стажувався у Римі, а з 1935 р. по 1940 р. проходив службу у Гельсінкі. З 1940 р. по 1941 р. він обіймав посаду генерального консула Італії у Мюнхені. У 1942 р. за рішенням італійського уряду, Коппіні перевели на консульську посаду в Одесу. Основним завданням Мауріліо Коппіні в Одесі було захист прав італійців, повернення італійської власності, відкриття низки комерційних

підприємств, Організація курсів з вивчення італійської мови і культури та складання звітів своєму урядові. Мауріліо Коппіні пробув на посаді італійського консула в Одесі до квітня 1944 р., коли Одеса була звільнена від румунсько-німецьких окупантів. І несподівано для себе опинився у Відні. У 1947 р. він був призначений генеральним консулом Італії в Цюриху, де його зобов'язання були значними, але адміністративними за своїм характером. Коппіні був дуже пильним спостерігачем і невтомним кореспондентом. Не було жодної важливої теми, про яку б він не повідомляв, додаючи коментарі та думки рідкісної проникливості. До них належали швейцарський нейтралітет, вибори, військові приготування тощо. У 1958 р. він був переведений до Токіо. Всього через рік після прибуття йому було доручено підготувати візит до Риму прем'єр-міністра Японії Кіші, який провів важливі переговори з прем'єр-міністром Сеньї та міністром закордонних справ Пеллою, а також був прийнятий главою держави. Звіти Коппіні у той час ілюструють відносини Японії з Європою, з НАТО, з азіатською безпекою, з китайським комунізмом та з країнами третього світу. Звичайно, не нехтуючи внутрішньополітичними аспектами, включаючи нове значення заручин кронпринца, характеристики японських ультраправих, політичні вибори тощо. Коппіні повернувся до Риму навесні 1964 р., приблизно за рік до виходу на пенсію в березні 1965 р. Він помер 24 січня 1986 р.

Ключові слова: Мауріліо Коппіні, консул, Італія, міжвоєнний період, Друга світова війна, Східний фронт, Одеса.

**Maurilio Coppini – Italian Consul in occupied Odessa (1942-1944):
activities and main milestones of his biography**

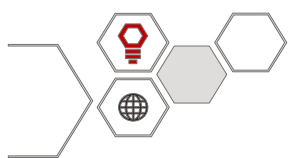
Lidiia Bilichenko,

Master of History,

Graduate Petro Mohyla Black Sea National University

Mykolaiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0000-9204-8295>

Abstract. The article examines the activities of the famous Italian diplomat Maurilio Coppini in Odessa during 1942-1944. The main milestones of his biography are revealed. Thus, Coppini was born in 1900 in Florence. Having begun his career in 1925, he served in Moscow, Belgrade, Helsinki and Munich, where he received excellent diplomatic training. In particular, in 1926 he was sent to Moscow. From 1928 to 1931 he was in Kharkov. From 1931 to 1932 Maurilio Coppini worked in Belgrade. From 1933 to 1934 he was trained in Rome, and from 1935 to 1940 he served in Helsinki. From 1940 to 1941, he held the post of Consul General of Italy in Munich. In 1942, by decision of the Italian government, Coppini was transferred to a consular post in Odessa. Maurilio Coppini's main task in Odessa was to protect the rights of Italians, return Italian property, open a number of commercial enterprises, organize courses in the study of the Italian language and culture, and prepare reports to his government. Maurilio Coppini remained as Italian Consul in Odessa until April 1944, when Odesa was liberated from the Romanian-German occupiers. And unexpectedly for himself, he found himself in Vienna. In 1947, he was appointed Consul General of Italy in Zurich, where his obligations were significant, but administrative in nature. Coppini was a very keen observer and a tireless correspondent. There was no important subject on which he did not report, adding comments and opinions of rare insight. These included Swiss neutrality, elections, military preparations, etc. In 1958 he was transferred to Tokyo. Just a year

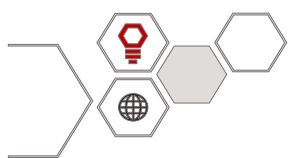
after his arrival he was tasked with preparing the visit to Rome of Japanese Prime Minister Kishi, who held important talks with Prime Minister Senyi and Foreign Minister Pella, and was also received by the head of state. Coppini's reports at the time illustrate Japan's relations with Europe, with NATO, with Asian security, with Chinese communism and with the countries of the Third World. Of course, without neglecting domestic political aspects, including the new significance of the Crown Prince's engagement, the characteristics of the Japanese far right, political elections, etc. Coppini returned to Rome in the spring of 1964, about a year before his retirement in March 1965. He died on 24 January 1986.

Keywords: Maurilio Coppini, consul, Italy, interwar period, World War II, Eastern Front, Odesa.

Постановка проблеми. Італія вступила до Другої світової війни 10 червня 1940 р. на боці країн Осі, сподіваючись створити нову імперію. Беніто Муссоліні, який правив Італією з 1925 р., довгий час вагався, але 10 червня 1940 р. оголосив війну Франції та Великобританії, розраховуючи на швидку перемогу Німеччини. Однак італійський наступ у Французьких Альпах був малорезультативним. Серед основних театрів воєнних дій значився і Східний фронт. Близько 230 тисяч італійських солдатів (восьма армія) воювали на боці Гітлера проти СРСР. Вони зазнали нищівної поразки під час радянського контрступу під Сталінградом. У 1943 р., після висадки союзників, фашистський режим Муссоліні впав, а 1945 року країну було звільнено.

У наш час залишається взагалі недослідженою тема діяльності італійського консульства в окупованій нацистськими та фашистськими військовими адміністраціями території м. Одеси.

Актуальність теми дослідження визначається тим, що автор здійснив перше у вітчизняній історичній науці комплексне дослідження діяльності консульства Королівства Італії в окупованій Румунії Одесі протягом 1942-

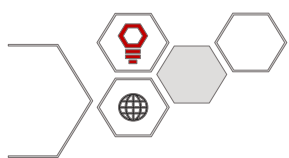
1944 рр. з використанням періодичних видань, що відкрилися відносно нещодавно, запропонував нові підходи до оцінки історичних подій, що коригують штампи і стереотипи, сформовані в період Радянського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних сучасних дослідників, які безпосередньо досліджують тему діяльності італійського консульства в Одесі можна виділити праці відомої миколаївської дослідниці Людмили Вовчук [4; 15], яка досить ретельно займається висвітленням міжвоєнного періоду зазначеної теми та реконструюванням біографії відомих дипломатів.

У монографії Ірини Матяш «Іноземні представництва в радянській Україні (1919–1991): протистояння і співпраця» [6] на підставі широкого кола історичних джерел (насамперед архівної інформації, що міститься в документах, які зберігаються в ЦДАВО України, ЦДАГО України, ГДА МЗС України, ГДА СБУ, зарубіжних архівах; періодики, спогадів українських та іноземних дипломатів) досліджено діяльність іноземних дипломатичних і консульських представництв в Українській СРР/УРСР в 1919–1991 рр.

У 2025 р. у Миколаєві виходить друком монографія Лідії Біліченко «Діяльність румунської окупаційної адміністрації в Одесі (1941-1944 рр.)» [2], де вперше висвітлюється роль та італійського консульства у культурному та громадському житті Одеси. Також, у монографії досліджується діяльність румунської окупаційної адміністрації в Одесі протягом 1941-1944 рр. У книзі було доведено, що діяльність Одеського муніципалітету сконцентрувалася, головним чином, на таких аспектах: реформування адміністративної гілки управління, відновлення економіки, реформування органів правопорядку, охорони здоров'я та освіти.

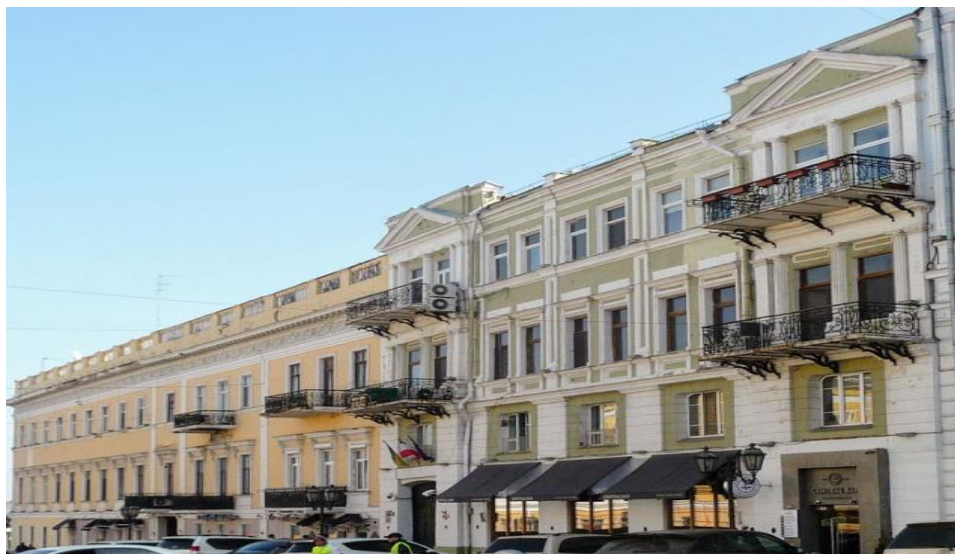
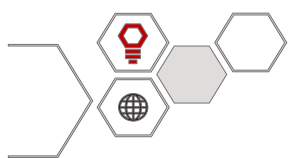
Деякі аспекти зазначеної проблематики можна знайти у науковій розвідці Віктора Савченка та Олександра Тригуба «Італійське кубло»: секретні співробітники ДПУ з одеського «Клубу іноземних моряків» [11].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогоднішній момент залишається малодослідженою темою, тема діяльності іноземних консульських представників у міжвоєнний період та період Другої світової війни.

Виділення цілей статті (постановка завдання). Метою даної розвідки є через особистий життєвий шлях італійського дипломата Мауріліо Коппіні (1900-1986) висвітлити основні віхи його кар'єрного зростання, які були пов'язані з важливими та переломними подіями у світовій історії. Автором у статті був поставлений важливий акцент на «одеському» періоду життя та діяльності італійського консула, оскільки Одеса як портове та стратегічно важливе місто займала важливу роль у період Другої світової війни.

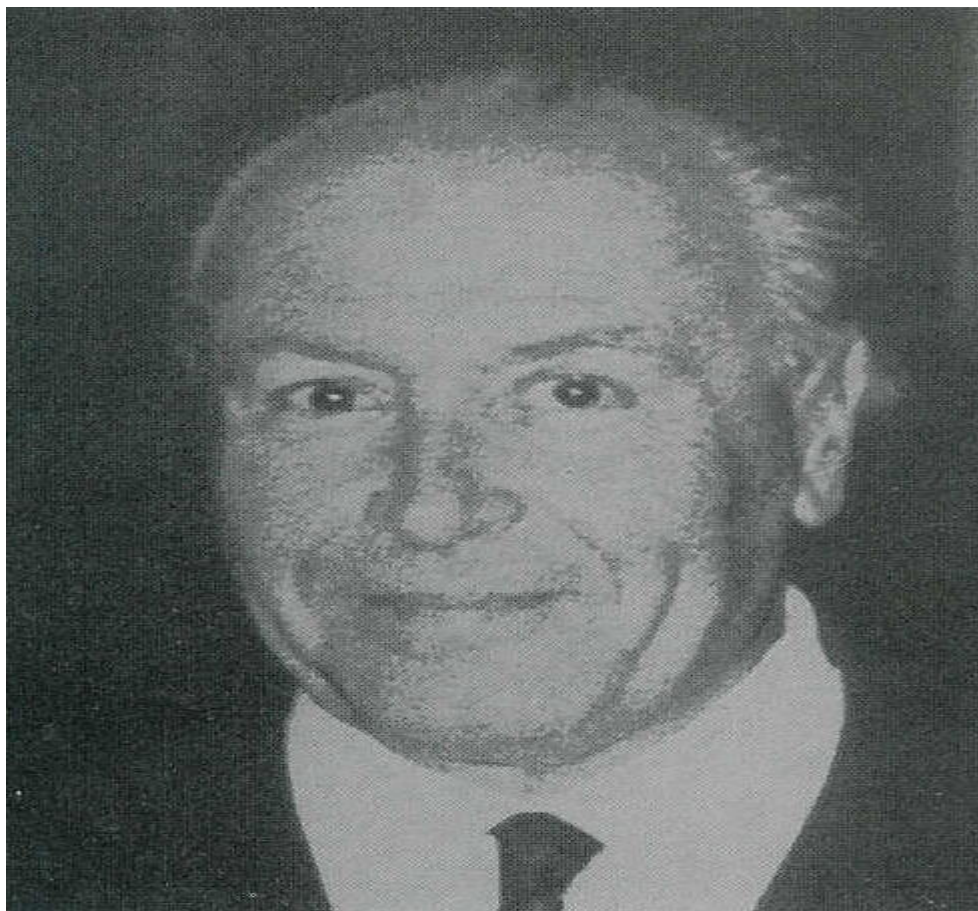
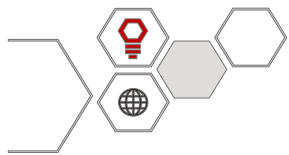
Виклад основного матеріалу дослідження. На початку березня 1942 р. до Одеси з Бухареста прибув представник консульства Італійського Королівства – сеньйор Мауріліо Коппіні – для організації консульського пункту в м. Одесі. Представництво спочатку розташувалося на Італійському бульварі в будинку №7. Будівля значно постраждала під час військових дій і особливо при відступі більшовиків. На кінець 1942 р. Інженерно-Технічна Дирекція Муніципалітету закінчила відновлювальні роботи в другому і третьому поверхах цієї будівлі. Були зроблені обробні та ліпні роботи. Загальна вартість ремонтно-відновних робіт становила 30 тисяч марок [10, с. 3].

Почесне Консульство Італії в м.Одеса (сучасне фото)

Джерело: Почесне Консульство Італії в м.Одеса. URL: <https://consolato.odessa.ua>

Мауріліо Коппіні, коли його призначили до Одеси на посаду генерального консула, було трохи за сорок років. Він народився у Флоренції в 1900 р. Розпочавши свою кар'єру в 1925 р., він служив у Москві, Белграді, Гельсінкі та Мюнхені, де отримав чудову дипломатичну підготовку. Так, у 1926 р. його направили до Москви. З 1928 р. по 1931 р. він перебував у Харкові. З 1931 р. по 1932 р. Мауріліо Коппіні працював у Белграді. З 1933 р. по 1934 р. він стажувався у Римі, а з 1935 р. по 1940 р. проходив службу у Гельсінкі. З 1940 р. по 1941 р. він обіймав посаду генерального консула Італії у Мюнхені. У 1942 р. за рішенням італійського уряду, Коппіні перевели на консульську посаду в Одесу [14, р. 10-11].

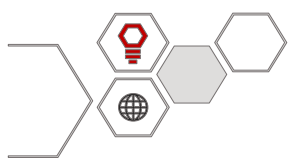
Мауріліо Коппіні

Джерело: *Coppini* *Maurilio* . URL:
<https://baldi.diplomacy.edu/diplo/biogra/coppini.htm>

Варто зазначити, що станом на 1942 р. італійська колонія в Одесі налічувала близько 200 сімейств. Невдовзі було проведено реєстрацію італійських підданих. Згодом місцевими італійцями було відкрито автотранспортну контору, а також низку комерційних підприємств [7, с. 4].

Також адміністрація дирекції губернаторства Трансністрії повідомила муніципалітет, що генеральне консульство Італії в Одесі прийняло під свій захист усіх мешканців Одеси грецького походження [8, с. 5].

Організація курсів з вивчення італійської мови і культури була одним із пріоритетів діяльності Італійського королівського бюро (пропагандистський підрозділ Генерального консульства Королівства Італія в Одесі). У травні 1942 р. в місцевій пресі був оприлюднений анонс «циклу лекцій з курсу вступу до

вивчення італійської культури та мови» з метою «попереднього ознайомлення» з «основними етапами розвитку італійської культури, котрі привели її до сучасного розквіту» — для тих, хто бажав вивчити сучасну італійську мову, історію, літературу і мистецтво Італії [12, р. 92-111].

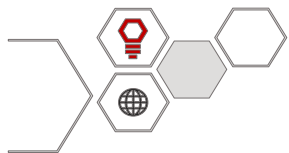
На момент 1942 р. Одеса була містом, напівзруйнованим війною, його населення скоротилося з восьмисот тисяч до ледь трьохсот тисяч. Одеса також служила привілейованим пунктом спостереження за розгортанням війни на південному радянському фронті. Звіти Коппіні є цінними та зразковими свідченнями в цьому відношенні. Наприклад, звіт про героїчний відступ німецько-румунської армії через помилки німецького командування, а також звіт про генерала Власова та його російський національний рух. В обох звітах не бракує гострої критики дій німців [14, р. 11].

В одному із своїх звітів Коппіні зазначає: «Королівське міністерство запитує мене у вищезгаданій телеграмі, які заходи можна було б вжити для потенційного захисту італійських земельних інтересів?

Тим часом корисно буде заздалегідь сказати, що румунський уряд ще не вирішив проблему власності на землю в Трансністрії, яка, як повідомляється, буде вирішена після війни та у зв'язку з міжнародним врегулюванням цієї провінції. Наразі, як тимчасовий захід, поки колективні сільськогосподарські господарства продовжують діяти, а окремі фермери можуть обробляти землю, залишену їм більшовицьким режимом, можна організовувати вільний продаж продукції.

Варто зазначити, що Управління з нерухомістю у генерал-губернаторстві має такі повноваження:

1. - призначення та розподіл квартир;
2. - утримання будівель;
3. - стягнення орендної плати у розмірі 20 пфенігів за квадратний метр житлової площі. Вищезгадане управління контролює керівників районів, які

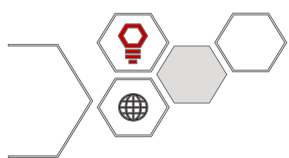

мають у своєму підпорядкуванні так званих "будинкових адміністраторів". У кожній будівлі є консьєрж, який має ширші повноваження та обов'язки, ніж звичайний європейський консьєрж. Фактично, виконання різних наказів поліцейського та військового командування щодо житла та орендарів значною мірою покладається на консьєржів, які несуть пряму відповідальність за них.

Я не буду описувати величезні роботи з реконструкції, ремонту та перепланування, довірені вищезгаданому управлінню. Враховуючи дуже скромні кошти, що є в його розпорядженні, мізерні доходи, брак матеріалів, транспорту та капіталу, і, нарешті, серйозний розлад як серед адміністраторів, так і серед мешканців, сумнівно, що місто коли-небудь зможе вирішити кризу землевласності, яка була доведена до занепаду через 25 років розкрадання та нещодавню війну.

Таким чином, ситуація з землеволодінням залишилася незмінною з часів радянського режиму. Мені невідомі жодні винятки для приватної власності або для колишніх румунських чи німецьких власників. Німецькі військові органи влади, які оселилися в деяких будівлях, також повинні будуть сплачувати відповідну орендну плату. Єдиним полегшенням для колишніх домовласників є звільнення від орендної плати за умови, що вони все ще проживають у будівлях, якими колись володіли. Я вже скористався цією пільгою для кількох колишніх власників італійського походження.

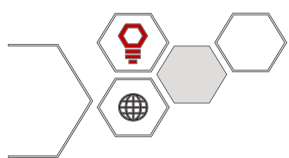
Що стосується колишньої італійської земельної власності, то наразі Королівська канцелярія не може вжити конкретних заходів для захисту будівель та інтересів їхніх власників. Однак, здається, що тим часом можна було б вжити деяких заходів, очікуючи того, що можна було б назвати поверненням італійської власності, коли настане час. Багато з них, що відрізняються своїми розмірами та архітектурним значенням, все ще перебувають у відносно хорошому стані збереження порівняно з багатьма іншими будівлями.

Тому було б корисно розглянути разом з румунським урядом низку положень, які б гарантували збереження самих будівель та запобігли їхньому подальшому неминучому руйнуванню. Перш за все, необхідно підготувати повний список італійських будинків та земельних ділянок в Одесі та Придністров'ї. Королівське відомство не може цього зробити, оскільки лондонські архіви були знищені, а зацікавлені сторони, за дуже невеликим винятком, покинули Україну ще в 1918 році. Дані можна знайти у списках «пошкоджень у Російській імперії», які були складені разом з усією відповідною інформацією в період після революції 1917 р. та передані до Королівського міністерства. Слід перерахувати не лише житлові будівлі, а й магазини та фабрики» [14, р. 13-15].

З даного фрагменту звіту, яке надсилав Копіні своєму італійському урядові, досить характерно простежується саме національні риси, які притаманні усім італійцям: історичні традиції (повернення та збереження архітектурних пам'яток та майна), аналітичний розум укупі з цинічним прорахунком. І що саме найголовніше: Копіні служив тільки в інтересах своєї держави.

Станом на 1943 р., коли справи на фронті для країн Осі були вкрай негативними і виграш у війні різко перекотився на сторону країн Антигітлерівської коаліції, Копіні так охарактеризував обстановку на Східному фронті: «Щоб отримати точне розуміння військової ситуації, щодо будь-яких подій, що стосуються Одеси, я вважав за доцільне, також з огляду на мою посаду офіцера зв'язку румунського командування в Одесі, відправитися до командування восьмої армії, розташованого в Україні, приблизно за 70 км від Конотопа. Вважаю за доцільне повідомити командування Восьмої армії, що Червоний наступ, який розпочався потужно на нашому напрямку в середині грудня, був розв'язаний після того, як правий фланг, утримуваний Румунською Третьою армією, поступився і отримав

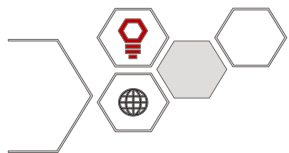

можливість сформувати праву гілку кліщового руху, який заклав Сталінград. Розріднене військове формування, нав'язане німецьким верховним командуванням на місцевості, позбавлений природної опори, вимагало додаткової системи оборони позаду армії, особливо механічно-броневий оборони, необхідної для протидії механізованим силам. З цією метою командування Восьмої армії наполягало на якомога швидшій організації цієї системи, яка б складалася лише не лише з людей, а й з бронетехніки. Німецьке верховне командування спочатку наказало розмістити німецьку піхотну дивізію за кожним італійським армійським корпусом і пообіцяло вивести бронетанкову дивізію в резерв для армії. Однак жодна бронетанкова дивізія ніколи не була розгорнута, окрім як на пізніших етапах військових операцій та в неефективному формуванні. Після оточення Сталінграда та невдалої спроби прориву, три німецькі дивізії були відведені, залишивши італійський фронт самотійно протистояти удару могутніх радянських мас. Наступальний бій (фактично) вели чотири радянські армії...» [14, р. 18-19].

Будинок по ніжинській вулиці, де мешкав Мауріліо Копіні, коли перебував на посаді консула Італії в Одесі

Джерело: В этом одесском доме жили итальянский консул и знаменитая певица. URL: <https://odessa-life.od.ua/article/v-jetom-odesskom-dome-zhili-italjanskij-konsul-i-znamenitaja-pevica>

Мауріліо Коппіні пробув на посаді італійського консула в Одесі до квітня 1944 р., коли Одеса була звільнена від румунсько-німецьких окупантів. І несподівано для себе опинився у Відні.

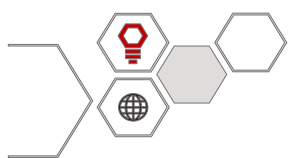
Однією з найскладніших проблем, з якими зіткнулися італійські уряди після війни, був кордон з Австрією. До Відня потрібно було відправити молодого дипломата з великими здібностями, щоб дочекатися відновлення офіційних відносин. Вибір «впав» на Мауріліо Коппіні, який вже підписав там угоду після чотирьох місяців переговорів про відновлення торгівлі між двома країнами.

Отримавши необхідне схвалення Ради союзників, Коппіні, який оселився у Відні в колишньому італійському посольстві, був акредитований як політичний представник 7 травня 1943 р.

На цій посаді Мауріліо Коппіні довелося займатися важливими питаннями, включаючи внутрішнє, політичне та економічне становище Австрії та діяльність Чотиристоронньої комісії, з особливим акцентом на Австрійський договір. Він робив це з розумом, глибиною та ясністю.

У 1947 р. він був призначений генеральним консулом Італії в Цюриху, де його зобов'язання були значними, але адміністративними за своїм характером. Через декілька років його було призначено до Берна з посольськими грамотами. Швейцарія тоді була привілейованим політичним центром спостереження, особливо щодо напруженості між Сходом і Заходом одразу після смерті Й. Сталіна (1955 р.). Коппіні був дуже пильним спостерігачем і невтомним кореспондентом. Не було жодної важливої теми, про яку б він не повідомляв, додаючи коментарі та думки рідкісної проникливості. До них належали швейцарський нейтралітет, вибори, військові приготування тощо.

Коппіні був переведений з Берна до Токіо з посольськими грамотами в липні 1958 р. Це був важливий перехід, що вимагав спеціальної підготовки,

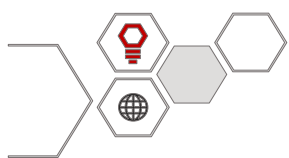
яку він опанував з великою легкістю, як свідчить його точне та повчальне листування.

Всього через рік після прибуття йому було доручено підготувати візит до Риму прем'єр-міністра Японії Кіші, який провів важливі переговори з прем'єр-міністром Сеньї та міністром закордонних справ Пеллою, а також був прийнятий главою держави Грончі.

Японія, особливо тоді, була неактивною та маловідомою в галузі міжнародних відносин. Увага була зосереджена переважно на її дивовижному економічному відновленні та можливостях і небезпеках, які воно становило. Звіти Коппіні ілюструють саме інший аспект: відносини Японії з Європою, з НАТО, з азійською безпекою, з китайським комунізмом та з країнами третього світу. Звичайно, не нехтуючи внутрішньополітичними аспектами, включаючи нове значення заручин кронпринца, характеристики японських ультраправих, політичні вибори тощо.

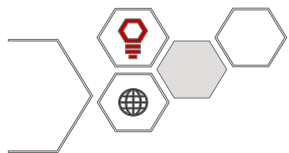
Коппіні повернувся до Риму навесні 1964 р., приблизно за рік до виходу на пенсію в березні 1965 р. Він помер 24 січня 1986 р. [14, р 35-109].

Висновки. Таким чином, Мауріліо Коппіні пройшов за все своє життя великий дипломатичний шлях: Москва, Белград, Харків, Гельсінкі, Мюнхен, Одеса, Відень, Токіо... Завдяки активній дипломатичній діяльності у міжвоєнні роки, він у 1942 р. був призначений консулом Королівства Італії в Одесі, яке на період Другої світової війни було досить важливим стратегічним містом. Серед основних напрямків діяльності Мауріліо Коппіні в Одесі було участь у народних святкуваннях, нагородженнях та відвідування інших дипломатичних заходів. Окрім цього, основним його завданням також було складання звітів, де він надавав досить цінні спостереження та аналізував становище у місті та на фронті. Після 1944 р., коли Одеса була узята Червоною Армією, Коппіні продовжував свою активну дипломатичну діяльність (Відень, Цюрих, Берн, Токіо), вийшовши на пенсію лише у 1965 р.

Список використаних джерел

1. Біліченко Л. Діяльність Одеського муніципалітету Трансністрії (1941–1944 рр.). Старожитності Лукомор'я. 2020. № 2. С. 78-95. <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2020.2.25>.
2. Біліченко Л. Діяльність румунської окупаційної адміністрації в Одесі (1941-1944 рр.): Моногр. Миколаїв: Іліон. 2025. 208 с.
3. В этом одесском доме жили итальянский консул и знаменитая певица. URL: <https://odessa-life.od.ua/article/v-jetom-odesskom-dome-zhili-italjanskij-konsul-i-znamenitaja-pevica>
4. Вовчук Л. Вбивство італійського віце-консула в Одесі (на матеріалах радянської преси 1927–1928 рр.). Причорномор'я: історико-правовий, мовний, етнокультурний та релігійний виміри : збірник наукових праць. Вип. 10 / відп. ред. М. І. Михайлуца ; упоряд.: О. Дзинглюк, К. Поткіна. Одеса : Олді+. 2025. С. 93-98.
5. Из Одессы в Германию. *Одесская газета*. 1942. №76 (07 мая). С. 3.
6. Матяш І. Іноземні представництва в радянській Україні (1919–1991): протистояння і співпраця. Київ: Інститут історії України НАН України. 2020. 503 с.
7. Открытие итальянского консульства. *Одесская газета*. 1942. №53 (17 марта). С. 4.
8. Покровительство Италии грекам. *Одесская газета*. 1942. №218 (18 октя- бря). С. 5.
9. Почесне Консульство Італії в м.Одеса. URL: <https://consolato.odessa.ua>
10. Ремонт здания Итальянского Консульства. *Молва*. 1942. №15 (17 декабря). С. 3.

11. Савченко, В. А., & Тригуб, О. П. «Італійське кубло»: секретні співробітники ДПУ з одеського «Клубу іноземних моряків». Сторінки історії. 2019. № 48. <https://doi.org/10.20535/2307-5244.48.2019.176386>
12. Batsak, K. “Italian Culture and Art Representations in Odesa under the Policy of Romanization Conditions (1941–1944)”. Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. 2024. №139. pp. 92–111. doi: 10.31318/2522-4190.2024.139.301123.
13. Coppini Maurilio . URL: <https://baldi.diplomacy.edu/diplo/biogra/coppini.htm>
14. Stefano Baldi. Mauilio Coppini. Roma: SERVIZIO STORICO E DOCUMENTAZIONE. 143 p.
15. Vovchuk, L., & Savchenko, V. (2025). “Italian scandals” in Odesa (on the history of the italian Consulate General activities in Odesa in 1924 – 1929). East european historical bulletin. 2025. № 37. Pp. 129–141. <https://doi.org/10.24919/2519-058x.37.346039>